



חק לישראל – פרשת קרח יום ד'

תורה – במדבר פרק טז'

(טז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל קִרְחָה אֶתְּהָ וְכָל עֲדֹתָהּ הָיוּ לִפְנֵי יְהוָה אַתְּהָ וְהֵם וְאַהֲרֹן
מִחֶרֶת: (טז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל קִרְחָה אֶתְּהָ וְכָל עֲדֹתָהּ הָיוּ לִפְנֵי יְהוָה אַתְּהָ וְהֵם וְאַהֲרֹן מִחֶרֶת:
(טז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְקִרְחָה אֶתְּ וְכָל כְּנֻשְׁתְּךָ הָיוּ זְמִינִיז לְקֶדֶם יי אֶת וְאֶנְנוּ וְאַהֲרֹן מִחֶרֶת:
(יז) וַיִּקְחוּ אִישׁ מִחֻתָּתוֹ וּנְתָתָם עֲלֵיהֶם קִטְרֹת וְהִקְרַבְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אִישׁ
מִחֻתָּתוֹ חֲמֻשִּׁים וּמֵאֲתָיִם מִחֻתָּת וְאַהֲרֹן אִישׁ מִחֻתָּתוֹ: (יז) וַיִּקְחוּ אִישׁ
מִחֻתָּתוֹ וּנְתָתָם עֲלֵיהֶם קִטְרֹת וְהִקְרַבְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אִישׁ מִחֻתָּתוֹ חֲמֻשִּׁים וּמֵאֲתָיִם מִחֻתָּת
וְאַתְּהָ וְאַהֲרֹן אִישׁ מִחֻתָּתוֹ: (יז) וַיִּסְבוּ גִבְר מִחֻתִּיתִיָּה וַתִּשְׁוֹן (ס"א וַתִּתְנֹן) עֲלֵיהוֹן קִטְרֹת בּוֹסְמִין
וַתִּקְרְבוּן קֶדֶם יי גִּבְר מִחֻתִּיתִיָּה מֵאֲתָן וְחֲמֻשִּׁין מִחֻתָּתוֹ וְאַתְּ וְאַהֲרֹן גִּבְר מִחֻתִּיתִיָּה:
(יח) וַיִּקְחוּ אִישׁ מִחֻתָּתוֹ וַיִּתְּנוּ עֲלֵיהֶם אֵשׁ וַיִּשְׁימוּ עֲלֵיהֶם קִטְרֹת וַיַּעֲמְדוּ פֶתַח
אֹהֶל מוֹעֵד וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן: (יח) וַיִּקְחוּ אִישׁ מִחֻתָּתוֹ וַיִּתְּנוּ עֲלֵיהֶם אֵשׁ וַיִּשְׁימוּ עֲלֵיהֶם
קִטְרֹת וַיַּעֲמְדוּ פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן: (יח) וַיִּסְבוּ גִבְר מִחֻתִּיתִיָּה וַיִּקְבוּ עֲלֵיהוֹן אֲשֶׁתָּא
וַיִּשְׁוִיאוּ עֲלֵיהוֹן קִטְרֹת בּוֹסְמִין וְקִמּוּ בְתַרְע מִשְׁכּוֹן זְמַנָּא וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:
(יט) וַיִּקְהַל עֲלֵיהֶם קִרְחָה אֶת כָּל הָעֵדָה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּרְא כְבוֹד יְהוָה
אֶל כָּל הָעֵדָה: (יט) וַיִּקְהַל עֲלֵיהֶם קִרְחָה אֶת כָּל הָעֵדָה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּרְא כְבוֹד
יְהוָה אֶל כָּל הָעֵדָה: (יט) וַאֲכַנְשׁ עֲלֵיהוֹן קִרְחָה יֵת כָּל כְּנֻשְׁתָּא לְתַרְע מִשְׁכּוֹן זְמַנָּא וְאַתְּגְלִי וְקִרְא דִּי לְכָל
כְּנֻשְׁתָּא:
(כ) וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר: (כ) וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן
לֵאמֹר: (כ) וַיִּמְלִיל יי עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן לְמִימְרָ:
(כא) הַבְּדִלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וְאַכְלֶהָ אֶתֶם כְּרָגְעִי: (כא) הַבְּדִלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה
הַזֹּאת וְאַכְלֶהָ אֶתֶם כְּרָגְעִי: (כא) אֶתְפָּרְשׁוּ מִגּוֹ כְּנֻשְׁתָּא הָרָא וְאַשְׁצִי יִתְהוֹן כְּשַׁעָה:

רש"י

(טז) והם – עדתך: ופחה אותם כסבורין אחס שעלי לצדי חני
(יז) והקרבתם וגו' איש מחתתו – החמסים מקפיד חני מקפיד חלל צשכיל כלכם חלו
ומאחיס איש שצכס: צאון ונוטלין כל הגדולות לו המלכות ולחחיו
(יט) ויקהל עליהם קרח – (תנחומא) צדצרי הכהונה עד שנתפתו כלם: וירא כבוד ה' –
ליצנות כל הלילה הוא הלך חלל השכטים צל צעמוד ענן:

נביא – שמואל א' פרק יב' יד'–יט'

(יד) אם תיראו את יהוה ועבדתם אתו ושמעתם בקלו ולא תמרדו את פי
יהוה והייתם גם אתם וגם המלך אשר מלך עליכם אחר יהוה אלהיכם: (יד)
אם תדחלו קדם יי ותפלחון קדמוהי ותקבלון למימריה ולא תסרבון על מימרא דיי ותהוון אף אתון ואף
מלכא דמלך עליכון בתר פולחנא דיי אלהכון:
(טו) ואם לא תשמעו בקול יהוה ומריתם את פי יהוה והייתה יד יהוה בכם
ובאבותיכם: (טו) ואם לא תקבלון למימרא דיי ותסרבון על מימרא דיי ותהי מחתא דיי בכון כמא
דהות באבהתכון:



חק לישראל – פרשת קרח יום ד'

(טז) גם עתה התיצבו וראו את הדבר הגדול הזה אשר יהוה עשה לעיניכם:
 (טז) אף כען איתעתדו וחזו ית פתגמא רבא הדין דיי עביד לעיניכון:
 (יז) הלוא קציר חטים היום אקרא אל יהוה ויתן קלות ומטר ודעו וראו פי
 רעתכם רבה אשר עשיתם בעיני יהוה לשאול לכם מלך: (יח) הלא חצר חטין יומא
 דין אצלי קדם יי ויתן קלין ומטרא ודעו וחזו ארי בישתכון סגיאא דעברתון קדם יי למישאל לכון מלכא:
 (יח) ויקרא שמואל אל יהוה ויתן יהוה קלת ומטר ביום ההוא ויירא כל העם
 מאד את יהוה ואת שמואל: (יח) וקרא שמואל קדם יי ויהב יי קלין ומטרא ביומא ההוא ודחל
 כל עמא לחדא מן קדם יי ומפתגמי שמואל:
 (יט) ויאמרו כל העם אל שמואל התפלל בעד עבדיך אל יהוה אלהיך ואל
 נמות פי יספנו על כל חטאתינו רעה לשאל לנו מלך: (יט) ואמרו כל עמא לשמואל
 צלי על עבדך קדם יי אלהך ולא נמות ארי אוסיפנא על כל חובנא בישתא למשאל לנא מלכא:

רש"י

(יז) והיה גם אתם – ותתקיימו לאורך ימים
 גם אתם גם המלך:
 (טו) והיתה יד ה' זכס וזבחותיכם – כלומר
 והיתה זכס אחר שהיתה זבחותיכם. וזבוחינו
 אמרו (יבמות סג ז): זכס וזבחותיכם, חטוטי
 שזבי, והיא מכת זיוון על המתים:
 (טז) החיצו וראו וגו' – וכסם שעל ידי
 תפלתי אני יכול לשנות את העמים, כך אם

פגעה זכס מלחמה, היה כח בתפלתי לעמוד
 על האויב, ולא הייתם צריכים לשאול מלך
 זחוי, ואף על פי שאני זקן:
 (יז) הלא קציר חטים היום – והגשמים סימן
 קללה, וקשה בעיני הקב"ה להציא פורענות
 חנס, אף על פי כן יש בי כח, ואקרא אל ה'
 ויתן קולות ומטר. ודעו וראו – כי לא הייתם
 צריכים לשאול מלך לזלזל זי:

כתובים – תהילים פרק צ' יג-יד' פרק צא' א'

(יג) שובה יהוה עד מתי והנחם על עבדיך: (יג) טוב יי עד אימתי תסגפנא ותוב מן
 בישתא די מללאתא למעבד לעבדך:
 (יד) שבענו בבקר חסדך ונרננה ונשמחה בכל ימינו: (יד) שבע יתנא לעלמא דמותיל
 לצפרא טובך ונרנן ונחדי בכלהון יומנא:
 (טו) שמחנו בימות עניתנו שנות ראינו רעה: (טו) שמוח יתנא היך יומין דסגפתנא היך שניא
 דחמינא בישתא:
 (טז) יראה אל עבדיך פעלך והדרך על בניהם: (טז) יתחמי לעבדך עובדי נסך ושבהורך על
 בניהון:
 (יז) ויהי נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו פוננה עלינו ומעשה ידינו
 פוננהו: (יז) ויהי בסימותא דגן עדן מן קדם יי עלנא ועובדי ידינא מניה יתקנון:
 (א) ישב בסתר עליון בצל שדי יתלונן: (א) דאשרי שכנתיה ברזא עלאה בטלל ענני יקרא
 דשדי יבית:

רש"י

(יג) שובה ה' – מחרון אפיק. והנחם – חשוב
 מחשבה טובה על עבדך:
 (יז) שבענו בבקר חסדך – זיוס הגאולה
 והתשועה שהוא צקר לליל הצרה והאנחה



חק לישראל – פרשת קרח יום ד'

על מלחכת המשכן שצירכן לישראל והתפלל שחשרה שכינה צמעשה ידיהם צמשכן ואחת שחאה צרכה צמעשה ידיהם:
 (א) יושב צסתר עליון – מי שהוא חוסה צסתר כנפי השכינה הוא יחלונן צצלו שהקצ"ה מגין עליו הרי משה צצינו זה משיא את בני האדם לחסות כננפי השכינה. יושב צסתר עליון – כמו (סיר השירים צ) צצלו חמדתי וישבתי. קדי – לצון חוזק:

והחשיכה. ונרננה ונשמחה צכל ימינו – כלומר צכל הארו' שעצרו עלינו צימינו אלה:
 (טו) שמחנו כימות עניחנו – שמחנו לימות משיחנו כמנין ימות שעניחנו צגליות וכמנין שנות אשר ראינו רעה:
 (יז) ויהי נועם ה' אלהינו – שכינתו ותנחומיו. ומעשה ידינו כוננה עלינו – לצון תחינה הוא, כוננה כמו שמרה שפטה. כוננה – כונן אוחו, ושני פעמים ומעשה ידינו כוננה א'

משנה – סנהדרין פרק ח'

(א) בן סורר ומורה, מאימתי נעשה בן סורר ומורה, משיביא שתי שערות ועד שיקיף זקן, התחתון ולא העליון, אלא שדברו חכמים בלשון נקייה. שנאמר (דברים כא) כי יהיה לאיש בן, בן ולא בת, בן ולא איש. הקטן פטור, שלא בא לכלל מצות:

דמקטנותו הוא קרוי בן לא מצינו לחייבה מקמי שיביא שתי שערות דקטן פטור שלא צל לכלל המצות. הלכך חיוביה צתר הכי הוא. וה"ק קרא. כי יהיה לאיש בן הסמוד לצבורתו של איש צתחלת אישותו חיוביה קרא. ומשהקיף זקן התחתון. איש גמור הוא:

רע"ב – (א) בן סורר ומורה. משיביא שתי שערות – והוא בן י"ג שנה ויום אחד. דמקמי הכי אין השערות סימן. אלא שומא: עד שיקיף זקן התחתון – מאי זקן דאמרו רבנן. התחתון אמרו שיקיף השער סביבו הגיד: ולא העליון – זקן ממא: שנאמר בן ולא איש – משהקיף זקן התחתון. איש הוא. ואף על גב

(ב) מאימתי חיב, משיאכל טרטימר בשך וישתה חצי לג יין האיטלקי. רבי יוסי אומר, מנה בשך ולג יין. אבל בחבורת מצוה, אבל בעבור החדש, אבל מעשר שני בירושלים, אבל נבלות וטרפות, שקצים ורמשים, (אבל טבל ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שלא נפרו), אבל דבר שהוא מצוה ודבר שהוא עברה, אבל כל מאכל ולא אבל בשך, שתה כל משקה ולא שתה יין, אינו נעשה בן סורר ומורה, עד שייאכל בשך וישתה יין, שנאמר (שם) זולל וסבא. ואף על פי שאין ראיה לדבר, זכר לדבר, שנאמר (משלי כג) אל תהי בסבאי יין בזללי בשך למו:

סעודה אלא צפת וקטנית צלצד. ואיהו חסיק צקר ויין. הואיל וצמאה קעסיק לא ממשיך: אכל מעשר שני צירושלים – כיון דכדרך מצותו הוא דכתיב צמע"ש (דברים יד) צצקר וצלאן וציון וצסכר. לא ממשיך: נבלות וטרפות שקלים ורמשים – דכתיב אינו שומע צקולנו. ולא זה שאפילו צקולו של המקום צרוך הוא אינו שומע: דצר שהוא

רע"ב – (צ) טרטימר – חצי מנה. והוא שיהיה הצצר צקיל ולא צקיל כדרך שהלכטים אוכלים: מן היין האיטלקי – שהוא משוצח וממשיך צתריה. והוא דשתי ליה מציג ולא מציג: רי"א וכו' – ואין הל' כר"י: אכל צחבורת מצוה – צסעודה של מצוה: אכל צעבור החדש – אף על גב דאין עולין לאותה



חק לישראל – פרשת קרח יום ד'

שהוא עבירה – לאחיי תענית לצור שאיסורו מדברי סופרים:

מלוא – לרבנן לאחיי תנחומי חבלים לאי מריסא ה"א חבורת מלוא היינו כהנים שאוכלים קדשים או אכילת פסחים: ודבר

(ג) גנב משל אביו ואכל ברשות אביו, משל אחרים ואכל ברשות אחרים, משל אחרים ואכל ברשות אביו, אינו נעשה בן סוֹרֵר ומוֹרֵה, עד שיגנוב משל אביו ויאכל ברשות אחרים. רבי יוסי בר רבי יהודה אומר, עד שיגנוב משל אביו ומשל אמו:

משל אביו – לשכיח ליה לגנוב ככל עת: ויאכל ברשות אחרים – שאינו מתענת סם מאביו דככה"ג ולא ממשיך: ומשל אמו – מנכסים שיש לה שאין לאביו רשות בהן. כגון שנתן לה אחר נכסים במתנה על מנת שאין לבעלה רשות בהן. ואין הלכה כר"י בר"י:

רע"ב – (ג) גנב משל אביו ואכל ברשות אביו – אף על גב דשכיח ליה לגנוב משל אביו. הואיל ואכל ברשות אביו. מתפחד ומתענע' מאביו שמא יראנו ולא ממשיך: גנב משל אחרים – לא שכיח ליה שיוכל ככל עת לגנוב משל אחרים. ולא ממשיך: עד שיגנוב

(ד) הִיָּה אָבִיו רוֹצֵה וְאָמוּ אֵינָהּ רוֹצֵה, אָבִיו אֵינּוּ רוֹצֵה וְאָמוּ רוֹצֵה, אֵינּוּ נֶעְשֶׂה בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה, עַד שִׁיְהוּ שְׁנֵיהֶם רוֹצִים. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, אִם לֹא הִיָּתָה אָמוּ רְאוּיָה לְאָבִיו, אֵינּוּ נֶעְשֶׂה בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה. הִיָּה אֶחָד מֵהֶם גֵּדָם אוֹ חֲגָרָאוּ אֵלֶם אוֹ סוּמָא אוֹ חֲרָשׁ, אֵינּוּ נֶעְשֶׂה בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כא) וְתַפְּשׂוּ בוֹ אָבִיו וְאָמוּ, וְלֹא גִדְמִין. וְהוֹצִיאוּ אֹתוֹ, וְלֹא חֲגָרִין. וְאָמְרוּ, וְלֹא אֶלְמִין. בְּנִנּוּ זֶה, וְלֹא סוּמִין. אֵינְנוּ שֹׁמְעִים בְּקִלְנוּ, וְלֹא חֲרָשִׁין. מִתְרִין. בוֹ בְּפָנֵי שְׁלֹשָׁה וּמִלְקִין אוֹתוֹ. חֲזַר וְקִלְקַל, נִדוֹן בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. וְאֵינּוּ נִסְקָל עַד שִׁיְהוּ שָׁם שְׁלֹשָׁה הֶרְאִשׁוּנִים, שֶׁנֶּאֱמַר (שם) בְּנִנּוּ זֶה, זֶהוּ שְׁלֹקָה בְּפָנֵיכֶם. בָּרַח עַד שֶׁלֹּא נִגְמַר דֵּינוּ וְאַחַר כֵּן הִקְיָה זְקֵן הַתְּחִתּוֹן, פְּטוּר. וְאִם מִשְׁנֵיגְמַר דֵּינוּ בָּרַח וְאַחַר כֵּן הִקְיָה זְקֵן הַתְּחִתּוֹן, חֵיִב:

מלקין אותו בבית דין שלג' כדתנן בפ"ק. מכות ג' דויסרו אותו האמור צבן סורר ומורה מלקות הוא. כתיב הכא (דברים כא) בן סורר ומורה. וכתיב התם (שם כח) והיה אם בן הכות הרשע: זה הוא שלקה בפניכם – ואף על גב דמבעי ליה זה ולא סומין. אי אית' ליהך מלתא לחוד אתא לזה הוא שלקה בפניכם. לכתוב צננו הוא. מאי צננו זה. שמעת מינה תרתי: ואחר כך הקיף זקן התחתון פטור – כיון דאילו עבד השתא לאו צר קטלא הוא: ואם משנגמר דינו צרח – הוי כגברא קטילא וחייב אפילו לאחר כמה שנים:

רע"ב – (ד) ראויה לאביו – שזה ודומה לאביו. בקול. במראה. וקומה. דכתיב איננו שומע בקולנו מדלח כתיב בקולותינו ש"מ קול א' לשניהם ומדקול צעין שוים. מראה וקומה נמי צעין שוים ואין הלכה כר"י: גידם – ידו קטועה: צננו זה – משמע שמראין אותו: חרשים – אם אמר להם איני מקבל מכם. אינם שומעים אותו ואף על פי שרואים אחר כך שאינו מקיים מצותן. מכל מקום התורה אמרה איננו שומע בקולנו דמשמע דצעת הקול קאמר ללא שמע. ששמעוהו שאמר איני מקבל מכם: ומתרין בו בפני ג' – ה"ק ומתרין בו בפני ב' שלא ירגיל. ואם לא שמע

(ה) בן סוֹרֵר וּמוֹרֵה נִדוֹן עַל שֵׁם סוּפוֹ, יְמוּת זָכָאִי וְאֵל יְמוּת חֵיִב, שְׁמִיתָתָן שֶׁל רְשָׁעִים הִנָּאָה לָהֶן וְהִנָּאָה לְעוֹלָם, וְלִצְדִיקִים, רַע לָהֶן וְרַע לְעוֹלָם. יִין וְשִׁנָּה לְרְשָׁעִים הִנָּאָה לָהֶן וְהִנָּאָה לְעוֹלָם, וְלִצְדִיקִים, רַע לָהֶן וְרַע לְעוֹלָם.



חק לישראל – פרשת קרח יום ד'

פְּזֹזֵר לְרִשְׁעִים הַנָּאָה לָהֶן וְהַנָּאָה לְעוֹלָם, וְלִצְדִיקִים, רַע לָהֶן וְרַע לְעוֹלָם.
בְּנוֹס לְרִשְׁעִים רַע לָהֶן וְרַע לְעוֹלָם, וְלִצְדִיקִים, הַנָּאָה לָהֶן וְהַנָּאָה לְעוֹלָם.
שִׁקָּט לְרִשְׁעִים רַע לָהֶן וְרַע לְעוֹלָם, וְלִצְדִיקִים, הַנָּאָה לָהֶן וְהַנָּאָה לְעוֹלָם:

מגינים על דוכן ומוכיחין את הדור: יין ושינה
לרשעים – כל זמן ששותים. וישנים. אין
חוטאין ואין מריעין לבצרות: ללדיקים רע
להם – שאינם עוסקין בתורה: ורע לעולם –
שקשה מתבטלים פורענות בזה לעולם:
פיזור – שהן נפרדים זה מזה ואין יכולים
להועז ולסייע זה את זה:

רע"ב – (ה) נדון על שם סופו – סוף
שמכלה ממון אביו ומבקש מה שהורגל בו
ואינו מואל ויושב בצרפת דרכים ומלכטם את
הבצרות אמרה תורה ימות זכאי ואל ימות
חייב: הנאה להן – שאינן מוסיפין לוטוא:
הנאה לעולם – שקטה כל הארץ: רע להן –
שהיו מוסיפים זכות: ורע לעולם – שהיו

(ו) הַבָּא בַּמַּחֲתָרֶת נִדוֹן עַל שֵׁם סוּפוֹ. הִיָּה בָּא בַּמַּחֲתָרֶת וְשָׁבֵר אֶת הַחֶבְרִית,
אִם יֵשׁ לוֹ דָּמִים, חֵיֵב. אִם אֵין לוֹ דָּמִים, פְּטוּר:

האב החבית חייב לשלם: שאין לו דמים
פטור – ושאר כל אדם הבא במחירת שאם
הרגו בעל הבית אין לו דמים. אם שבר את
החבית פטור מלשלם שכיון שהוא מתחייב
בנפשו. פטור מן התשלומין. שאין אדם מת
ומשלם:

רע"ב – (ו) הבא במחירת – שאמרה תורה
יהרג: נדון על שם סופו – סופו להרוג את
בעל הבית אם יעמוד כנגדו להגיל את שלו:
אם יש לו דמים חייב – כגון האב הבא
במחירת על הבן. בידוע שרחמי האב על
הבן. לפיכך אין הבן רשאי להרגו. ואם שבר

(ז) וְאָלוֹ הֵן שְׂמִיָּצִילִין אוֹתָן בְּנַפְשָׁן, הַרֹדֵף אַחַר חֲבֵרוֹ לְהַרְגוֹ, אַחַר הַזְּכוּר
וְאַחַר הַנְּעִירָה הַמְּאֹרְסָה. אֲבָל הַרֹדֵף אַחַר הַבְּהֵמָה, וְהַמְחַלֵּל אֶת הַשִּׁבְתָּה,
וְהַעוֹבֵד עַבְדוּדָה זָרָה, אֵין מִצִּילִין אוֹתָן בְּנַפְשָׁן:

תעשה דבר. נער כתיב חסר ה"א זה זכר
וה"ה לכל חייבי כריתות ומיתות בית דין
שבעריות שמזילין אותן בנפשו. דכתיב (שם)
חטא מות חטא אלו חייבי כריתות. מות. אלו
חייבי מיתות בית דין: אבל הרודף אחר
הבהמה – אף על פי שדומה לעריות:
והמחלל את השבת והעובד כוכבים – אף
על פי ששניהם כופרים בעיקר: אין מזילין
אותם בנפשם – וכל שכן שאר חייבי כריתות.
ומיתות בית דין. שאינן של עריות שאינן
מזילין בנפשם. ואין מותר להרגן כלל עד
שיעבדו עבירה בעדים והיו חייבים מיתה
בבית דין:

רע"ב – (ז) אלו הן שמזילין אותן בנפשם –
שמזילין אותן מן העבירה. בנפשו. שניתן
רשות לכל אדם להרגו. כדי להזילין מן
העבירה: הרודף אחר חבירו להרגו – דכתיב
אלל נערה המאורסה (דברים כב) כי כאשר
יקום איש על רעהו ורלחו נפש. כן הדבר
הזה. מקיש רולח לנערה מאורסה. מה נערה
מאורסה ניתן להזילה בנפשו. אף רולח ניתן
להזילו בנפשו. ונערה מאורסה נפקא לן
מקרא דכתיב (שם) לעקה הנערה המאורסה
ואין מושיע לה. הא יש מושיע לה חייב
להושיעה בכל דבר שיכול להזילה: ואחר
הזכר – נפקא לן דל"ק (שם) ולנערה לא

גמרא – סנהדרין דף ע"א

תרטימר בשר. אמר רבי זירא תרטימר זה איני יודע מהו אלא מתוך שכפל
רבי יוסי ביין נמצא כופל אף בבשר ונמצא תרטימר חצי מנה אמר רב חנן



חק לישראל – פרשת קרח יום ד'

בר מולדה אמר רב הונא אינו חייב עד שיקח בשר בזול ויאכל יין בזול וישתה דכתיב זולל וסובא ואמר רב חנן בר מולדה אמר רב הונא אינו חייב עד שיאכל בשר חי ושתה יין חי איני והא רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו אכל בשר חי ושתה יין חי אינו נעשה בן סורר ומורה אמר רבינא יין חי מזיג ולא מזיג בשר חי בשיל ולא בשיל כבשר כיבא דאכלי גנבי רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו אכל בשר מליח ושתה יין מגיתו אין נעשה בן סורר ומורה תנן התם ערב תשעה באב לא יאכל אדם שני תבשילין ולא יאכל בשר ולא ישתה יין ותנא אבל אוכל הוא בשר מליח ושותה יין מגתו בשר מליח עד כמה אמר רבי חנינא בר כהנא כל זמן שהוא כשלמים ויין מגיתו עד כמה כל זמן שהוא תוסס והתניא יין תוסס אין בו משום גילוי וכמה תסיסתו שלשה ימים הכא מאי התם משום שמחה הוא כל זמן שהוא כשלמים נמי אית ביה שמחה הכא משום אימשוכי הוא ובכל שהוא לא מימשיך ויין עד ארבעים יום אמר רב חנן לא נברא יין בעולם אלא לנחם אבלים ולשלם שכר לרשעים שנאמר תנו שכר לאובד ויין למורי נפש אמר רבי יצחק מאי דכתיב אל תרא יין כי יתאדם אל תרא יין שמאדים פניהם של רשעים בעולם הזה ומלבין פניהם לעולם הבא רבא אמר אל תרא יין כי יתאדם אל תרא יין שאחריתו דם רב כהנא רמי כתיב תירש וקרינן תירוש זכה נעשה ראש לא זכה נעשה רש רבא רמי כתיב ישמח וקרינן ישמח זכה משמחו לא זכה משממהו והיינו דאמר רבא חמרא וריחני פקחין:

רש"י על הגמרא

צעירובין (כט, ז) וניכזיה וניכול, צזבחים (מו, ז) לאפוקי כצבא ללא: צצר מליח ויין מגתו – לא השיבי ולא ממשך: כל זמן שהוא כשלמים – שלא עבר עליו זמן אכילת שלמים שני ימים ולילה אחד עדיין צלחחותו הוא ולא חקרי מליח ומשמח את הלב, דכתיב (דברים כז) וזבחת שלמים ואכלת שם ושמחת אלמא צר שמחה הוא, אבל צתר הכי הוא מליח ונחלף טעמו צמלחו: כל זמן שהוא תוסס – שהוא נושך בגרון מחמת שהוא מחמיץ: הכא – צבן סורר ומורה: מאי – עד כמה לא קרינן מליח למיפטר צן סורר ומורה: וצבא לא ממשך – משעבר לילה אחת מפיו טעמו ולא חסוב: לשלם שכר לרשעים – שמחעדנין צו בעולם הזה ומקבלין צו שכר מזהו שעושין בעולם הזה:

מתוך ספכ' ר' יוסי זיין – דקאמר תנא קמא חזי לוג, והוא אמר לוג: כפל נמי בצצר – והוי מנא דקאמר שני תרטימר: יין בזול – אבל ציוקר לא שכיחי ליה מעות לגנוב כולי האי ולא ממשך: זולל – לשון זול, ואסמכתא למילתיה הוא: מולדה – שם חזיו: יין חי – ממשך מפני שמצובח הוא, ולקמיה מוקי לה בצמזיג ולא מזיג, אבל צתר יין מזיג לא ממשך: צצר חי – כדמפרש לקמן צשיל ולא צשיל, דזו היא מדת גנב למהר, אבל צשיל שפיר לא ממשך למעבד כי האי גוונא לפי שמתוך שהוא גנב ועושה צסתר אין לו שהות: אמר רבינא יין חי – דקאמר רב הונא מזיג ולא מזיג לאפוקי היכא דנתן צו מים הרבה, ואף על פי שרוב צני אדם שותין כן: צצר כיבא דאכלי גנבי – כווייה בגחלים, ודכותה



חק לישראל – פרשת קרח יום ד'

שומס, שמשממהו ונוטל חכמת לבו: וקרינו
ישמה – לשון שמחה: זכה – כלומר אם זכה
וידע להזהר בעלמו מלשחות יותר מדאי
משמחו, שמפקח את הלבו: פקחין – עשאוני
פקח:

לאוזבד – היינו קשע שנטרד והולך לו: למרי
נפש – לאזבלים, לפכוחי לערייהו: אל תרח
יין – כלומר אל תתן עיניך למשך אחריו:
שאחריהו דם – סופו יהרג עליו: כתיב יין
ישמה לבב חנוש – כשי"ן, למשמע לשון

זוהר – קרח דף קעח ע"א

תא חזי, כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה, דא הוא דבעי בר נש
לאכללא שמאלא בימינא, וכל מה דהוא עביד, מבעי ליה דלא יהון אלא
כלילן בימינא. כל אשר תמצא ידך, דא שמאלא. לעשות בכחך:

דא הוא ימינא, כמה דאת אמר (שמות טו) ימינך יי נאדרי בכח. וכיון דבר נש
יזדהר דכל עובדוי יהון לסטרא דימינא, ויכליל שמאלא בימינא, כדון
קודשא בריה הוא שארי בגויה בהאי עלמא, ויכניש ליה לגביה לההוא
עלמא דאתי:

ולא יימא בר נש בשעתא דאתינא לההוא עלמא, כדון אתבע מן מלכא
רחמי, ואיתוב קמיה, אלא כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה, בתר
דיסתלק בר נש מהאי עלמא, אלא אי בעי בר נש, דמלכא קדישא ינהיר
ליה לההוא עלמא, ויתן ליה חולקא לעלמא דאתי, ישתדל בהאי עלמא,
לאכללא עובדוי בימינא, וכל עובדוי יהון לשמא דקודשא בריה הוא, דהא
לבתר כד יתכניש מהאי עלמא, לאתנא בדינא תקיפא, כדניא בגיהנם,
לית תמן עיטא וחכמה וסכלתנו לאשתזבא מן דינא:

דבר אחר כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול. בגיהנם, אית ביה
מדורין על מדורין. מדורא תתאה שאול. מדורא תתאה מניה, אבדון. ודא
סמיה לדא. מאן דנחית לשאול, ידונון ליה ומתמן יעפצף ועולה. הדא הוא
דכתיב, (שמואל א ב) מוריד שאול ויעל. ומאן דנחית לאבדון, תו לא סליק
לעלמין:

מאן דאית ביה עובדא טבא, או דאיהו (ס"א אי טבא איהו) מארי דחושבנא, הא
אוקמוה דבכל ליליא ולייליא עד לא ישכב, ועד לא נאים, בעי בר נש
למעבד חושבנא מעובדוי דעבד כל ההוא יומא, ויתוב מנייהו, ויבעי
עלייהו רחמי. מאי טעמא בההיא שעתא. בגין דההיא שעתא אילנא דמותא
שארי בעלמא, וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא, ובעי בההיא שעתא
למעבד חושבנא מעובדוי, ויודי עלייהו, בגין דאיהי שעתא דמותא, ואלין
אקרון מארי דחושבנא:

וכן מאן דאשתדל בדעת ובחכמה למנדע למאריה, כד יעברון ליה
לאסתכאה ולאסתכלא באינון חייבין דאתטרידו בגיהנם, ובדרגא דשאול,



חק לישראל – פרשת קרח יום ד'

וּבְלִיחוֹ צְוֹחִין מֵאֵינֶנּוּ דְדַגִּין, הוּא לָא יִשְׁתָּאֵר תַּמּוֹ, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח בִּינְיָהוּ, וְעַל דָּא אֵין מַעֲשֵׂה וְחֻשְׁבוֹן וְדַעַת וְחֻכְמָה בְּשָׂאוֹל, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח אֶלָּא לְעִילָא לְעִילָא, בְּאַתְרֵי דְכַמְה נְהוּרִין וּבּוֹצֵינִין, וְכַמְה כְּסוּפִין שְׂאֵרן בֵּיהּ, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲתֵי (ביה) (ס"א ותאיב ליה) לְאַשְׁתַּעֲשַׂעָא עִם שְׂאֵר צְדִיקֵיָא דִּי בְּגוּ עָדוּ. זְכָאָה חוֹלְקִיהוֹן דְּצְדִיקֵיָא בְּהֵאֵי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְאַתֵּי, עֲלִיָּהוּ כְּתִיב (תהלים קמ) אֶף צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵיךָ:

הלכה – הרמב"ם הלכות תפילה פרק י'

(ג) שליח ציבור שטעה ונבהל ולא ידע מהיכן יתחיל ושהה שעה יעמוד אחר תחתיו ואם טעה בברכת האפיקורסין אין ממתנין לו אלא מיד יעמוד אחר תחתיו שמא אפיקורסות נזרקה בו והוא שלא התחיל בה אבל אם התחיל בה ממתנין לו שעה ולא יהא השני סרבן באותה שעה:

(ד) ומהיכן הוא מתחיל מתחילת ברכה שטעה בה ראשון אם טעה באחת מן האמצעיות אבל אם טעה באחת מן השלש ראשונות מתחיל השני מן הראש ואם טעה באחת מן האחרונות יתחיל השני מן העבודה:

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, משה דוד בן סולטנה סוזן מלכה, גר גבריאל בן סוזן, סולטנה סוזן מלכה
בת שמזוה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.